

Fair Spildevand
Jørn Rasmussen
kontakt@fairspildevand.dk

12. august 2024
J.nr. 2024-4194
CTJ/MALBOS

Kære Jørn Rasmussen

1. Ved e-mail af 10. juli 2024 til Finansministeriet har du anmodet om aktindsigt på følgende måde:

- ”a) Med henvisning til miljøoplysningsloven og offentlighedsloven kapitel 5 anmoder Fair Spildevand om aktindsigt i opgavebeskrivelsen til fase I i second opinion som aftalt i “Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug”, hvorefter COWI og partnere skulle lave en rapport.
- b) Ligeledes ønskes aktindsigt i hvorledes Fair Spildevands notat “[Det glade budskab](#)” er præsenteret for COWI og partnere i samme forbindelse.”

Finansministeriet kontaktede dig telefonisk den 5. august 2024 og informerede om, at opgavebeskrivelsen nævnt i litra a i din aktindsigtsanmodning, er blevet udleveret i forbindelse med en tidligere tilsvarende anmodning om aktindsigt. Det blev på den grund aftalt, at du modtager en kopi af den tidligere udleverede afgørelse.

For så vidt angår litra b i anmodningen blev det aftalt, at denne fastholdes til at vedrøre, hvordan Fair Spildevands notat ”Det glade budskab” er blevet præsenteret for COWI og partnere.

Finansministeriet har nu afsluttet behandlingen af sagen.

2. Finansministeriet vedlægger for så vidt angår litra a i din anmodning om aktindsigt en kopi af ministeriets tidligere afgørelse, *jf. bilag 2*.

3. Finansministeriet har behandlet litra b i din anmodning om aktindsigt efter lovbekendtgørelse nr. 980 af 16. august 2017 om aktindsigt i miljøoplysninger (miljøoplysningsloven).

Finansministeriet har konkret vurderet, at oplysninger i de konkrete dokumenter skal anses for at være miljøoplysninger efter miljøoplysningslovens § 3.

Det følger af miljøoplysningslovens § 2, stk. 1, at retten til aktindsigt med visse undtagelser følger reglerne i lov om offentlighed i forvaltningen, og det følger af miljøoplysningslovens § 6, stk. 2, at henvisninger efter denne lov til bestemmelser i lov om offentlighed i forvaltningen skal forstås som henvisninger til de pågældende bestemmelser i lov nr. 572 af 19. december 1985 om offentlighed i forvaltningen med senere ændringer.

For så vidt angår de dokumenter, der skal behandles efter miljøoplysningsloven, gælder, at såfremt lov nr. 606 af 12. juni 2013 om offentlighed i forvaltningen giver dig et mere gunstigt resultat, skal Finansministeriet behandle sagen efter det regelsæt.

Finansministeriet kan imødekomme din anmodning om aktindsigt for så vidt angår korrespondance med COWI vedr. Fair Spildevands notat ”Det glade budskab”, *jf. bilag 1*.

Med venlig hilsen

Malene Boskovic
Specialkonsulent

Til: ccrn@cowi.com (ccrn@cowi.com)
Cc: Mogens Brandt Kaasgaard (mk@mim.dk), Charlotte Brendstrup Holten (chabh@mim.dk)
Fra: Martin Torp (marto@fm.dk)
Titel: Second opinion: Input fra interessenter
Sendt: 07-06-2022 14:23
Bilag: Second opinion til Cowi.eml; Inputs til Second Opinion for kvælstofindsats.eml; Bæredygtigt Landbrugs indstilling til en Second Opinion af kvælstofindsatsen som led i aftalen om den grønne omstilling.eml; 2nd opinion indstilling Til Finansministeriet.docx; Bilag 1 til Bæredygtigt Landbrugs indstilling til second opinion.pdf; Bilag 2 til Bæredygtigt Landbrugs indstilling til second opinion Spildevand.docx; Bilag 3 fra BL.pdf; 2nd opinion - rapporter til COWI.eml; Rapporter fra LF til COWI_juni 2022.zip; 220603_LF følgebrev_rapporter.pdf; RE: Følgegruppe slides.eml;

Kære Claus

Som aftalt kommer her interessentbidrag til jeres arbejde i fase I, som jeg har modtaget pr. mail fra følgende organisationer:

- Fair Spildevand
- Råd for Grøn Omstilling
- Bæredygtigt Landbrug
- Landbrug & Fødevarer
- Aarhus Universitet

Tænker at vi evt. kan tage et møde i næste uge, hvor vi kan vende det tilsendte?

Med venlig hilsen

Martin

Martin Torp
Specialkonsulent
Center for Klima, Grøn Økonomi og EU (KGE)
Tlf.: +45 40 23 75 51
Mail: marto@fm.dk

Du bedes venligst være opmærksom på, at Finansministeriet ved modtagelsen af din henvendelse behandler de personoplysninger om dig, der fremgår af beskeden. Dette sker som led i Finansministeriets myndighedsudøvelse. Du kan læse mere om, hvordan Finansministeriet behandler dine personoplysninger, og hvilke rettigheder du har som registreret mv. i ministeriets privatlivspolitik: <https://www.fm.dk/om-os/privatlivspolitik>

Til: marto@fm.dk (Martin Torp)
Cc: formand@fairspildevand.dk (Mogens Lund Thomsen)
Fra: Jørn Rasmussen (kontakt@fairspildevand.dk)
Titel: Second opinion til Cowi
Sendt: 31-05-2022 10:42

Hej Martin

Hermed som aftalt Fair Spildevands notat til second opinion fase 1 (notat til Cowi)

[Det glade budskab](#) er ikke vedhæftet denne mail, men ligger på vores hjemmeside, da bilag derved hurtigere fremkaldes.

Bilag er ej heller vedhæftet men kan ligeledes udskrives fra vores hjemmeside.

NB. Når man klikker på et link åbner bilaget på samme side som hoveddokumentet.
Men ved at holde Ctrl-tast nede samtidig med man klikker på et link vises bilag i en ny fane og man kan holde fokus på hoveddokumentet

--

Med venlig hilsen
Fair Spildevand
<http://www.fairspildevand.dk>
Jørn Rasmussen
22797113

Christel <wibch@fvm.dk>; Danmarks Sportsfiskerforbund -lbt <lbt@sportsfiskerforbundet.dk>; Flemming Gertz <flg@seges.dk>; Jesper Philip Aagaard Christensen <jc@ecos.au.dk>; CWEB@kl.dk; Christian Ege Jørgensen <christian@rgo.dk>; tny@dn.dk; Anne Marie Carstens <annmc@mim.dk>; Charlotte Brendstrup Holten <chabh@mim.dk>; Lidde Bagge Jensen <lidbj@mst.dk>; Jonas Andersen <Jonas.Andersen@statens-it.dk>
Subject: Følgegruppe slides

Kære alle

Tak for et godt møde i dag.

Som aftalt kommer hermed slides fra mødet.

Med venlig hilsen
Martin

FINANSMINISTERIET

Martin Torp
Specialkonsulent
Center for Klima, Grøn Økonomi og EU (KGE)
Tlf.: +45 40 23 75 51
Mail: marto@fm.dk

Du bedes venligst være opmærksom på, at Finansministeriet ved modtagelsen af din henvendelse behandler de personoplysninger om dig, der fremgår af beskeden. Dette sker som led i Finansministeriets myndighedsudøvelse. Du kan læse mere om, hvordan Finansministeriet behandler dine personoplysninger, og hvilke rettigheder du har som registreret mv. i ministeriets privatlivspolitik: <https://www.fm.dk/om-os/privatlivspolitik>

Comments on the COWI report "Second opinion on the need for reduction of Nitrogen in the third RBMP for 2021 – 2027, Phase 1"

Written by

Fair Spildevand <http://www.fairspildevand.dk/>

on March 2, 2023

Author: Jørn Rasmussen (the association of "Fair Spildevand")

*A different legal interpretation of The Water Framework Directive, subsection 1.1 (COWI 2023).
Should The River Basin Management Plan be based on total quantities or concentrations?*

This paper focus on how to interpret The Water Framework Directive in such way, that water born nitrogen and phosphorus best support the ecological state of the fresh or salted surface water. Here we talk about nutrient conditions supporting the biological elements, subsection 3.2.1 (COWI 2023).

The nutrient ratio together with 4 other chemical and physical-chemical elements support the biological conditions:

1. Thermal conditions
2. Oxygen conditions
3. Salinity
4. Acidification state
5. Nutrient ratio

How should this elements be perceived?

Ad 1) Thermal conditions, temperature, is something you measure at a given location and is somewhat atypical compared to the other four elements.

Ad 2) Oxygen conditions, O₂, are difficult to calculate in total quantities and make only sense if measured as concentrations.

Ad 3) Salinity, salt content. It does not make sense to measure it in total quantities, it must be measured in concentrations.

Ad 4) Acidification state, pH value only make sense as concentrations.

Therefore

Ad 5) Nutrient ratio (or Nutrient conditions) only make sense when measured as concentrations.

In particular, it will be problematic to calculate nitrogen in total quantities, as it constantly interacts with the atmosphere, often depending on a given amount of phosphorus. The way in which Danish authorities have measured and calculated land-based water born nitrogen in the period from 1990 to 2021 is closely described in the paper from Bjarne Brønserud below.

Calculation of nitrogen target as an amount in waterbodies gives no sense and is a misinterpretation of EUs Water Framework Directive. Achievement a good conditions in the coastal waters depends on the concentrations and not the amounts of nitrogen, which are the correct legal interpretation. In the report this fundamental distinction are absent, subsection 3.2.2 (COWI 2023).

In the costal waters nutrient from the Danish diffuse sources have only a small share compared with nutrient coming from the Baltic Sea, Skagerrak and Nord Sea. In just the opposite way serious discharges from points can destroy the good water conditions for a shorter or longer period. This

aspect are missing in the report (COWI 2023).

We will not fail to draw attention to additional advantages of leaving total quantities.

In EUs Water Framework Directives there are described the principle of “environmental damage should, as a priority, be rectified at source and that the polluter should pay”. It will be shown in the paper below from Bjarne Brønserud, that the limit of nitrate concentrations from the open land has been low in the period starting in 1990 and till now. There is no evidence for talking of pollution or to talk about paying for any pollution from the open land in general terms. The error seems to depend on whether you make calculations based on flow measurements or use models. Talks based on models give a bad dialog or no dialog at all. And measurements are what EUs Nitrate Directive demands.

In Fair wastewater, we believe that with much greater focus on measurements of concentrations on all parameters from the real world, the focus will be directed towards our wastewater management, which in our world is the biggest obstacle to achieve a good ecological condition in our surface water.

To elaborate on the above the articles give more information:

1. The 30-year war against the ecosystem.
<https://ing.dk/blog/30-ars-krigen-mod-okosystemet-116913>
2. Nitrogen more friend than enemy.
<https://www.fairspildevand.dk/wp-content/uploads/Det-glade-budskab-til-second-opinion-3.pdf>
3. Lack of authority behind water environment plans.
http://uretten.dk/wp-content/uploads/2022/10/Manglende-hjemmel-bag-vandomraadeplaner-2022-10-22_Effektivt_Landbrug.pdf

Author: consultant Bjarne Brønserud, cand. oecon.

This paper focus on the uncertainties in the data concerning nitrogen (N) and phosphorus (P). In this connection all sources of loss for the Danish waterborne supply to the coastal waters are relevant to assess in more detail.

The scattered buildings in the open land constitute a smaller part of the diffuse loss of nitrogen and phosphorus. Consequently, the measured concentrations of nitrogen and phosphorus in the stream water constitute the sum from agriculture land, forests and pasture, roads, and scattered buildings. Since 2011 the DCE at Aarhus University is responsible for the statements and measurements (Novana Vandløb 2023). Before 2011 it was The Ministry of the Environment through The National Environmental Research Institute (DMU), who was responsible from the beginning of the measurements in 1990.

For the big towns especially those placed near the fjords and coasts, the losses of nitrogen and phosphorus are calculated directly by the waste water companies owned by the municipalities. These statements are gathered in the annual Punktkilderapport issued by The Ministry of the Environment (Punktkilder 2021).

The calculation of the total loading of nitrogen and phosphorus from point sources are mostly based on models and only a small part is based on flow measurements on a daily basis. Therefore, the wastewater from industry and the towns is only based on sporadic measurements of concentrations. Both from the single-line and the two-line sewerages unintended overflow is substantial, which also happens through bypass discharges directly from the wastewater plants (Punktkilder 2021).

In the period since 1990 there has not been a demand for flow measurements on the wastewater

plants' direct discharge to the fjord and coastal waters and the streams. Therefore, there is a high probability that the losses of N, P, BI5 and COD are underestimated in the calculations made by The Ministry of the Environment. For the same reason subsection 3.3.2 (COWI 2023) should contain an investigation into the mentioned deficiencies, omissions and errors in the calculations, of which there are many examples (Knud Jeppesen 2023). It should also be stated that, for the same reason, the losses of nitrogen and phosphorus from the open land are overestimated in the case where the loading points of wastewater are placed before the permanent measuring stations in the streams. In the 1990s there were no registrations from the overflow caused by rainfalls and therefore these losses were automatically calculated as coming from the open land (DCE 2013).

When the permanent measuring stations in the largest streams were established in 1989, only about half of the Danish area was covered by these measurements (Novana Vandløb 2008). In the period of 1990 to 2018, the remaining half of the land near the coastal areas were therefore calculated based only on assumptions of the concentrations and runoff water. The Ministry of the Environment supposed the calculation of the diffuse runoff was the same as the average per hectare in the measured areas. This prejudice has been heavily revised later – the first time in 2009 and the second time in 2020. Consequently, a reduction of the amounts of nitrogen and phosphorus coming from the intensive agricultural areas and the scattered residencies has been made for all the years between 1990 and 2018. For the specific year 1990, the loss of nitrogen from the unmeasured areas has been reduced by 45%, or what corresponds to approximately 11 kilogram N per hectare (Novana 2019 and Novana 2009). Also, the phosphorus runoff was severely cut down in the unmeasured areas (Novana 2019 and Novana 2009). The revisions have therefore shown an extremely high uncertainty in the scientifically based calculations of the diffuse loss of nitrogen and phosphorus from the unmeasured open land areas. This fact does not appear from the report (COWI 2023).

In part 1.2 of the report (COWI 2023) the background material from the international evaluation in October 2017 has been specifically included (Panel 2017). As previously mentioned, the data from the Danish loss of nitrogen and phosphorus were severely overestimated for the open land in 2017. In addition, the information given by Aarhus University and DHI to the panel was not accurate (AU og DHI 2017). In figure 2.2 (AU and DHI 2017) the land-based runoff of nitrogen and phosphorus is shown for the period of 1990 to 2011. This graphic illustration cannot be found in the specified source and afterwards The Ministry of the Environment has not been able to define the catchment areas for this figure. Furthermore, the figure 2.1 (AU og DHI 2017) ought to be used with great caution, because there are no measurements showing the connection between the theoretical surplus of nitrogen from the agricultural areas and runoff to streams for the specified period of 1900 to 2005. Based on these shortcomings as well as the drastic revision in the report “Novana Vandløb 2018” (Novana 2019), the conclusions from the evaluation should be disqualified (Panel 2017).

A thorough review of the permanent measurement stations has shown that only 91 stations out of 179 have a complete series of data for total nitrogen and total phosphorus for the period of 1990 to 2021 (DCE 2023). These 91 stations cover approximately 41% of the Danish land area. The calculation in this new report shows an average content of total nitrogen for 2021 of 3.2 milligram per liter, whereas the diffuse part can be calculated to 3.0 milligram per liter. The corresponding measurement for the period of 1990 to 1994 showed a content of approximately 5.1 milligram per liter for the diffuse runoff water.

Of the 91 permanent stations only 75 stations have a complete series of measured concentration of nitrate-nitrogen for the period of 1990 to 2021 (DCE 2023). These stations cover approximately 38% of the Danish land area, and they are representative with respect to the agricultural part of the area. Measurements for the period of 2010 to 2021 show a stable level of approximately 3.0 milligram nitrate-nitrogen per liter in the streams. This low level was the same in the beginning of the 1990s where the average was 5.0 milligram per liter nitrate-nitrogen. Compared with the maximum limit

of 11.3 milligram nitrate-nitrogen in the EU's Directive for regulating nitrate used in agricultural areas, the measured Danish level which is relevant for the open land shows very low levels on a constant basis. Consequently, in that respect there has never been justification for speaking about a pollution as defined in the EU's Directive regulating the agricultural use of nitrate in Denmark.

In the reports subsection 2.4.1 (COWI 2023) must be corrected to include the mentioned results of the measurements in the Danish streams.

Based on the above-mentioned uncertainties in the calculations of the Danish nitrogen runoff to the coastal waters, and the gross model based overestimation, it is clear in the subsection 2.4.1 (COWI 2023) from the EU Commission's comments that the Commission has been misinformed for many years. In The Water Framework Directive as well as The Nitrate Directive only measurements of the concentration of nitrogen and phosphorus in the streams are mentioned. This must be thoroughly explained in the report (COWI 2023). Furthermore, it must be stated that there is no over fertilization in the fields in agriculture in Denmark compared with the principle of balanced fertilization mentioned in The Nitrate Directive. And that we cannot talk about nitrate pollution from Danish agriculture in terms of article 2 in The Nitrate Directive. This information does not appear from subsection 2.3.1 of the report (COWI 2023).

The low level of nitrogen in the surface and underground water from the open land is also confirmed by measurements in the Danish groundwater statistics. In the EU's Water Framework Directive, the groundwater is defined singularly, and it is where the Danish drinking water can be extracted in a stable quality and without any direct influence from the surface water through the superposed layers of earth. For the period of 2016 to 2020, publicly controlled measurements from approximately 6,000 drinking water drillings distributed all over the Danish open land show that 99.6% have a lower content of nitrate than was the maximum limit in the EU's Directive for Drinking Water, which is also mentioned identically in the EU's Water Framework Directive (Geus 2021). This low level of nitrate concentration in the groundwater was also true already in the beginning of the 1990s where the measurements contained an average of 6.22 milligram nitrate per liter in approximately 7,000 drillings supplying water of drinking quality. The requirement in the EU's Drinking Water Directive is therefore abundantly fulfilled as the stipulated limit is 50 milligram nitrate per liter. The corresponding requirement is also mentioned in the EU's Water Framework Directive with 11.3 milligram nitrate-nitrogen per liter instead measured in the surface waters. In the report a clear and adequate statement of the mentioned Danish measuring results is missing (COWI 2023).

It does not appear from the report how it is possible to make environmental damage with these low concentrations in the Danish coastal waters due, in particular, to nitrogen coming through fresh surface waters or from seeping groundwater (COWI 2023). Through the chapters of the report, it is obvious that there is no focus on concentrations at all, but alone on the total amount of plant nutrients per year. Nowhere in the text of the EU's Directives it is mentioned, that there is an obligation to calculate an amount of nutrient per year. Therefore, the Danish implementation of The Water framework Directive appears to have no connection to the quality requirements in the EU's Directives for fresh surface waters and drinking groundwater.

References:

1. **(DCE 2023)**
https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Foreloebige_udgaver_novana_2021/Vandloeb.pdf
2. **(Miljøministeriet 2021)**

- <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2021/12/978-87-7038-368-4.pdf>
3. **(COWI 2023)** Second opinion on the need for reduction of Nitrogen in the third RBMP for 2021 – 2027, Phase 1, COWI 2023.
 4. **(Knud Jeppesen 2023)** Access to documents about registrations of overflow and bypass discharges in Middelfart, Kalundborg og Varde municipalities.
 5. **(Novana 2019)** Novana Vandløb 2018, DCE at Aarhus University, revised in February 2020.
 6. **(Novana 2009)** Novana Vandløb 2005, DCE at Aarhus University, 2009.
 7. **(Panel 2017)** (Microsoft Word - Evalueringsrapport om de danske kv\346lstofmodeller_endelig_inkl rigtige bullets OG fuld proces) (mst.dk)
 8. **(AU og DHI 2017)**
https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Oevrige_udgivelser/RBMP_models_sd_2017__002_.pdf
 9. **(Geus 2021)**
https://www.geus.dk/Media/637753297725753222/Resume%20af%20Grundvand%201989-2020_a.pdf
 10. **(DCE 2013)** <https://dce2.au.dk/pub/TR31.pdf>
 11. **(Novana Vandløb 2008)**
<https://dce.au.dk/udgivelser/tidligere-udgivelser/udgivelser-fra-dmu/faglige-rapporter/nr.750-799/abstracts/fr764>

Til: Claus Correll Rebien (ccrn@cowi.com)
Cc: Martin Torp (marto@fm.dk)
Fra: Mogens Brandt Kaasgaard (mk@mim.dk)
Titel: VS: Skriftlige indlæg til rapport fra COWI
Sendt: 03-03-2023 16:04
Bilag: Rådet For Grøn Omstilling.docx; Danmarks Sportsfiskerforbund.pdf; Bæredygtigt Landbrug.docx; Tænketanken Hav.docx; Landbrug & Fødevarer.pdf; SEGES - Appendix.pdf; SEGES.pdf; Fair Spildevand.pdf;

Kære Claus

Hermed fremsendes de indkomne bemærkninger fra interessenter. De resterende bemærkninger kommer mandag.

Vi vil bede om at I på mødet kommenterer de indkomne bemærkninger i nedenstående rækkefølge.

Du må også gerne bekræfte det hold, I stiller med til mødet i Finansministeriet.

Se Martins beskrivelse af hvordan bemærkninger håndteres i rapporten.

Vi vil også gerne have et bud på hvornår I forventer rapporten kan være opdateret med det ekstra kapitel med bemærkningerne.

Sig til hvis der er behov for et formøde med Martin og mig.

Med venlig hilsen

Mogens

Fra: Martin Torp <marto@fm.dk>
Sendt: 3. marts 2023 15:37
Til: Mogens Brandt Kaasgaard <mk@mim.dk>
Cc: Christine Aggerstrøm Hansen <cag@fm.dk>
Emne: Skriftlige indlæg til rapport fra COWI

Kære Mogens,

Vi har fået skriftlige bemærkninger til COWI-rapporten fra syv interessenter indtil videre, jf. vedlagte. De sidste skulle gerne komme på mandag (fra forskere).

Vil du videresende denne mail til COWI og meddele, at de gerne må indarbejde kommentarerne med nedenstående rækkefølge?

Landbrug & Fødevarer
Bæredygtigt Landbrug
Rådet for Grøn Omstilling
SEGES
Danmarks Sportsfiskerforbund
Tænketanken Hav
Fair Spildevand

Alle bemærkninger følger samme skabelon, hvor COWI kan tage teksten i tabellen og indsætte i det ekstra kapitel.

Til COWIs orientering, har tanken været, at tage udgangspunkt i det format for skriftlige indlæg og efterfølgende drøftelse, som medlemmerne af De økonomiske Råd benytter i forbindelse med udgivelser af nye vismandsrapporter. Se evt. beskrivelse af den proces vi forsøger at efterligne (<https://dors.dk/vismandsrapporter/offentliggoerelsesprocedure>) og format for bemærkninger på side 154-177 i seneste vismandsrapport fra Det Miljøøkonomiske Råd: (https://dors.dk/files/media/rapporter/2022/m22/diskussionsoplaeg/%C3%98konomi_og_Milj%C3%B8_2022.pdf)

).

Bemærk gerne, at SEGES har vedlagt et appendix med tekstnære bemærkninger om mulige fejl i rapporten og forslag til justeringer. Appendixet skal ikke med i det ekstra kapitel, men er blot vedlagt denne mail til COWIs orientering. Dette er aftalt med SEGES.

Jeg eftersender de sidste indlæg i løbet af mandag.

Hør gerne Claus om behov for evt. formøde medio næste uge, og hvor tidligt, at de kan have en ny pdf klar, efter jeg sender de sidste skriftlige indlæg på mandag.

Med venlig hilsen
Martin

FINANSMINISTERIET

Martin Torp
Specialkonsulent
Center for Klima, Grøn Økonomi og EU (KGE)
Tlf.: +45 40 23 75 51
Mail: marto@fm.dk

Du bedes venligst være opmærksom på, at Finansministeriet ved modtagelsen af din henvendelse behandler de personoplysninger om dig, der fremgår af beskeden. Dette sker som led i Finansministeriets myndighedsudøvelse. Du kan læse mere om, hvordan Finansministeriet behandler dine personoplysninger, og hvilke rettigheder du har som registreret mv. i ministeriets privatlivspolitik: <https://www.fm.dk/om-os/privatlivspolitik>

Grobund
Att.: Klaus Eriksen
ker@sagro.dk

x. august 2023
KOJ/MALBOS
J.nr. 2023-3780

Kære Klaus Eriksen

Ved e-mail af 27. juni 2023 til Finansministeriet har du anmodet om aktindsigt på følgende måde:

”Rapporten ”Second opinion on the need for reduction of nitrogen in the third RBMP for 2021-2027, Phase I” blev udarbejdet af konsulenthusene Cowi og Niras.

Jeg anmoder om aktindsigt i den opgavebeskrivelse, som konsulenthusene fik til udarbejdelse af rapporten.”

Finansministeriet har nu afsluttet behandlingen af sagen.

Finansministeriet kontaktede dig telefonisk den 14. august 2023 og informerede om, at den nævnte opgavebeskrivelse indgår i den offentliggjorte rapport, som kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside i en engelsk sprogversion. På baggrund heraf blev din anmodning afgrænset til, at du ønsker at modtage den opgavebeskrivelse, der følger/fremgår af den endelige kontrakt indgået med Cowi og Niras.

Finansministeriet kan imødekomme din anmodning om aktindsigt og vedlægger en kopi af opgavebeskrivelsen, der indgår i den endelige kontrakt med Cowi og Niras, *jf. bilag 1*.

Det bemærkes, at opgavebeskrivelsen, der indgår i den endelige kontrakt indgået med Cowi og Niras, er udarbejdet i en dansk sprogversion, men at denne er indholdsmæssigt identisk med den offentliggjorte rapport.

Den sene besvarelse beklages.

Med venlig hilsen

Malene Boskovic
Fuldmægtig

Udbud på første fase af second opinion

14. marts 2022

1. Opgavebeskrivelse

1.1. Ydelseskategori og ydelse

SKI aftale 17.11.

1.2. Baggrund for opgaven

Opgaven er en delleverance på en samlet gennemgang af det faglige grundlag for kvælstofindsatsen for kystvande, der er besluttet med *Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug* (second opinion). Opgaven er en del af første fase af arbejdet med en second opinion og skal danne afsæt for analysespor i anden fase af second opinion. Rapporten skal indgå som led i en samlet afrapportering. Det overordnede kommissorium evaluering af det faglige grundlag for kvælstofindsatsen ("second opinion") er vedlagt som bilag 1.

Kvælstofindsatsen er en del af de danske vandområdeplaner efter lov om vandplanlægning, som implementerer miljømålsætninger i EU's vandrammedirektiv.

1.3. Opgavebeskrivelse

Formålet med opgaven er dels at udarbejde en redegørelse for det nuværende juridiske, forvaltningsmæssige og naturfaglige grundlag for opgørelsen af kvælstofindsatsbehovet. Gennemgangen skal bestå af to elementer

- Redegørelse for det nuværende naturfaglige og juridiske grundlag for kvælstofindsatsen
- Analyse af det juridiske og naturfaglige handlerum inden for rammerne af minimumskravene i vandrammedirektivet

1. Redegørelse for grundlag

Den naturfaglige redegørelse skal bestå af en gennemgang af de væsentlige elementer for fastsættelsen af et indsatsbehov for kystvande med afsæt i DHI/Aarhus Universitets modeller, der ligger til grund for den nuværende opgørelse af kvælstofindsatsbehovet. Redegørelsen skal endvidere belyse, hvilke centrale metodiske valg der er truffet, som kan have betydning for opgørelsen af kvælstofindsatsbehovet.

Den juridiske redegørelse skal bestå af en redegørelse for minimumskravene i vandrammedirektivet ved fastlæggelse af mål og kvælstofniveauer, der understøtter målet. Der skal ved kvælstofbelastning fra landbrug endvidere foretages en redegørelse for muligheden for brugen af vandrammedirektivets undtagelsesbestemmelser (artikel 4.4 om fristforlængelse til efter 2027 og artikel 4.5 om mindre strenge miljømål) og Danmarks hidtidige brug heraf.

Der skal til sammenligning redegøres for brugen af undtagelsesbestemmelser i relation til kystvande og næringsstoffer i nabolande, særligt det nordlige Tyskland og det sydlige Sverige. Der skal til det juridiske arbejde anvendes konsulenter med stor juridiske ekspertise som fx et advokatfirma eller lignende.

2. Handlerumsanalyse

Analysen har til formål at undersøge handlerummet inden for rammerne af vandrammedirektivet til at justere/ændre den nuværende fortolkning af vandrammedirektivet og lov om vandplanlægning med tilhørende bekendtgørelser. Analysen skal således bidrage med et overblik over de valgte metodisk, juridisk og naturvidenskabelige antagelser, forudsætninger, metode- og beregningsvalg etc. og dermed det handlerum, der er inden for rammerne af minimumskravene i vandrammedirektivet.

Analysen skal munde ud i en vurdering af, om der er fleksibilitet til at implementere/fortolke vandrammedirektivet på anden måde end i dag (juridisk spor), og om der er mulighed for at anvende andre metoder/tilgange til at opgøre kvælstofindsatsen (naturfagligt spor) – begge inden for rammerne af vandrammedirektivet. For den naturvidenskabelige del skal indgå en konkret vurdering af fleksibiliteten i de betydende forudsætninger og antagelser, der ligger til grund for opgørelsen af indsatsbehovet samt i modelberegningerne af målbelastninger, der er grundlaget for opgørelsen af indsatsbehovet.

1.3.1. Krav til redegørelsen for det naturfaglige grundlag

Redegørelsen skal indeholde følgende elementer og overholde følgende krav, herunder adressere væsentlige ændringer mellem vandområdeplan 2 og 3 på tværs af punkterne nedenfor.

- Skal tage udgangspunkt i det nuværende grundlag i udkast til VP3
- Redegørelse for fastsættelse af referencetilstand for økologisk tilstand, herunder metoderne hertil, anvendte målinger og beregninger
- Redegørelse for fastsættelse af miljømålet om god økologisk tilstand for kystvande
 - Der skal nærmere redegøres for det grundlag der er anvendt for fastsættelse af miljømål, dvs. det grundlag, der blev anvendt for fastsættelse af de af EU interkalibrerede EQR værdier (dvs. den faktor, der definerer god tilstands afstand fra referenceværdien).
- Redegørelse for den anvendte statusbelastning for kvælstof og fremskrivning af kvælstofbelastningen til 2027 (baseline 2027), og de forudsætninger der er lagt til grund herfor
- Modelgrundlag. Redegørelse for de anvendte statistiske og mekanistiske modeller og beregningsresultater med fokus på centrale modelvalg og beregningsforudsætninger
- Byrdefordeling. Forudsætninger for bidrag fra andre lande, både luft- og vandbåren, særligt med fokus på betydning for indsatsbehovet i de danske kystvande.
- Forudsætninger for beregning af målbelastninger og sikkerhed for målopfyldelse

- Årstidsvariation i belastning. Redegørelse for betydning af valg af virkemidler med stor effekt i sommerhalvåret og mulighed for optimering af indsats i forhold hertil.
- Sammenligning af målfastsættelse og beregning af indsats med andre lande, særligt Tyskland og Sverige
- Redegørelse for betydningen af andre presfaktorer evt. med udgangspunkt i det gennemførte presfaktorprojekt.

Analyserne kan tage afsæt i den foreliggende dokumentation for beregningerne af indsatsbehov for kystvande m.v., som fremgår af Miljøstyrelsens hjemmeside.¹ Konsulenten vil endvidere gennem projektperioden have adgang til at trække på DHI/AU mv., der har udarbejdet grundlaget for den nuværende opgørelse af kvælstofbelastningen og –indsatsbehov.

1.3.2. Krav til redegørelsen for det juridiske grundlag

Der opstilles følgende krav til redegørelsen for det juridiske grundlag, herunder adressere væsentlige ændringer mellem vandområdeplan 2 og 3 på tværs af punkterne nedenfor.

- Der skal tages udgangspunkt i den fortolkning af direktivet som ligger til grund for udkast til VP3.
- Redegørelse for minimumskravene i vandrammedirektivet ved fastlæggelse af mål og kvælstofniveauer, der understøtter målet, herunder navnlig:
 - Bilag II, afsnit 1.3 om fastlæggelse af typespecifikke referenceforhold
 - Bilag V, afsnit 1.2 om normgivende definitioner af klassifikationer af økologisk tilstand og afsnit 1.4 om klassificering og præsentation af økologisk tilstand
- Redegørelse for minimumskravene for brug af fristforlængelse til efter 2027 i artikel 4.4 og redegørelse for minimumskravene for brug af mindre strenge mål i artikel 4.5, herunder navnlig:
 - Kravet om, at de igangværende aktiviteter, der forhindrer kystvande i at nå i mål, skal opfylde miljømæssige og socioøkonomiske behov
 - Kravet om, at anvendelse af fristforlængelse og mindre strenge mål skal være forenelig med gennemførelsen af anden EU-lovgivning på miljøområdet, herunder nitratdirektivet, havstrategidirektivet og habitatdirektivet
 - Kravet om, at anvendelse af fristforlængelse og mindre strenge mål ikke må føre til yderligere forringelse af vandforekomster
 - Artikel 4, stk. 1, litra c, om beskyttede områder
- Redegørelse for EU-Kommissionens henvendelser/henstillinger til Danmark historisk set og Danmarks respons

¹ <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/vandomraadeplaner/vandomraadeplanerne-2021-2027/supplerende-oplysninger/> punkt 3. Kystvande.

- Redegørelse for anvendte undtagelsesbestemmelser- tidsfrist forlængelse
- Inddragelse af relevante EU-vejledninger (CIS)
- Inddragelse af relevante afgørelser fra EU-domstolen
- Fortolkning af undtagelsesbestemmelser, herunder artikel 4.5, i lande, som Danmark deler vandområder med.

1.3.3. Krav til den naturfaglige handlerumsanalyse

Handlerumsanalysen skal med afsæt i den naturfaglige redegørelse analysere væsentlige muligheder for at anvende andre metoder og tilgang til at opgøre kvælstofindsatsen. Der kan eksempelvis tages udgangspunkt i nedenstående:

- Vurderer et muligt handlerum ift. fastlæggelse af referencetilstand og miljømål
 - Der skal udarbejdes et notat, der, evt. med input fra AU, beskriver en eller flere alternative muligheder for at fastsætte en referencetilstand for kystvande. Hertil skal det undersøges, om der inden for rammerne af direktivet og EU-guidancedokumenter kan anvendes metoder og forudsætninger, som anvendes i andre lande. Herunder skal det vurderes handlerummet for fastsættelsen referencebelastning af næringsstoffer i en referencesituation.
 - Mulighederne for at reviderer det faglige grundlag for EU-interkalibrering og de af EU vedtagne interkalibrerede EQR-værdier, herunder en beskrivelse af den proces, der er nødvendig for at gennemføre dette i forhold til andre medlemslande og EU-Kommissionen.
- Handlerum ift. beregninger af målbelastninger og indsatsbehov (herunder baselinebelastning samt andre presfaktorer (herunder fosfor og fiskeri)
 - Det kan eksempelvis for fosfor undersøges, om der med en konkret fosforindsats i visse oplande kan reduceres kvælstofindsatsen, herunder også en vurdering af de mulige økonomiske konsekvenser.
 - Betydningen af en sæsonbaseret indsats (i sommerperiode) i de vandområder, hvor tilstanden allerede er identificeret som særlige følsom over for en sommerbelastning og muligheden for faktisk at fastlægge en indsats over for punktilder/diffuse kilder i sommerperioden. Heri skal desuden indgå betydningen af indsatsen i tilstødende vandområder.

1.3.4. Krav til den juridiske handlerumsanalyse

Handlerumsanalysen skal med afsæt i den juridiske redegørelse analysere væsentlige muligheder for at anvende andre metoder og tilgang til at opgøre kvælstofindsatsen. Der opstilles følgende krav til den juridiske handlerumsanalyse:

- Sammenligne dansk målfastsættelse og indsatsbehov i VP3 udkast med andre lande, særligt Tyskland og Sverige
- Analysere og vurdere mulighederne for yderligere brug af undtagelsesbestemmelser ved fristforlængelse til efter 2027 eller mindre strenge miljømål inden for rammerne af de forudsætninger som fremgår af direktivet og

EU-guidancedokumenter, herunder ved inddragelse af en sammenligning med brugen af undtagelser i andre lande samt begrundelse/argumentation herfor.

- Forslag til konkret anvendelse og fastlæggelse af et mindre strengt mål for specifikke danske kystvandområder med udtømmende begrundelse og vurderinger som krævet efter direktivet.
- Angivelse af andre mulige veje til at omsætte miljømål i direktiv til dansk lovgivning.

1.3.5. Ansvarsfordeling

Konsulenten driver processen og har ansvar for, at alle milepæle nås.

Konsulenten har ansvar for at sikre, at redegørelse, analyse og rapportering lever op til de anførte krav i opgavebeskrivelsen og det forudsatte i Konsulentens tilbud.

Miljøministeriets departement sikrer, at Konsulenten har adgang til relevant materiale. Der nedsættes endvidere en arbejdsgruppe, jf. nedenfor, som er til rådighed for sparring og afklaringer mv. for Konsulenten. Der afholdes møder mellem arbejdsgruppen og Konsulenten efter behov, dog som minimum hver uge.

1.3.6. Afrapportering

Afrapporteringen skal enten ske samlet eller i to dele (redegørelse og handlerumsanalyse).

Afrapporteringen skal på en lettilgængelig og overskuelig vis præsentere redegørelsen og handlerumsanalysen. Rapportering skal ske på engelsk.

Konkret skal afrapporteringen udformes som en skriftlig rapport, der beskriver og dokumenterer de anvendte metoder, resultaterne af analysen, forudsætninger og anvendt data, herunder så resultaterne vil kunne genskabes.

Afrapporteringen skal indeholde en redegørelse for det nuværende grundlag og et overblik over områder, hvor der er rum til at fastlægge andre metoder og tilgange til opgørelsen af indsatsbehovet inden for rammerne af vandrammedirektivet.

1.4. Opgavens organisatoriske rammer

Kunden er Miljøministeriets departement.

Organisatorisk nedsættes der en styregruppe og en arbejdsgruppe for denne analyse.

Styregruppen består af repræsentanter fra Miljøministeriets departement og Finansministeriets departement samt en repræsentant fra Konsulentfirmaet. Styregruppen giver mandat, afklarer principielle spørgsmål og træffer beslutning om analysens retning. Styregruppen godkender den endelige redegørelse og handlerumsanalyse. Større afvigelser fra opgavebeskrivelsen skal godkendes af styregruppen. Der afholdes som minimum styregruppemøder ved opstart, faseovergang og

afrapportering. Styregruppen referer til en overordnet taskforce for second opinion.

1.5. Tidsplan

Analysen påbegyndes efter endt udbud. Leverancerne skal afrapporteres til styregruppen senest inden udgangen af august/september 2022. Den konkrete tidsplan og milepæle vil skulle afklares i samarbejde mellem Kunden og Konsulenten. Konsulenten præsenterer en tidsplan og budgetoverslag, der godkendes af kunden inden indgåelse af aftalen.

Analyserne skal færdiggøres i senest inden udgangen af oktober 2022.

1.6. Kontaktpersoner

- Peter Østergaard Have, +45 22 15 95 42, pst@mim.dk
- Mogens Kaasgaard, +45 93 58 81 40, mk@mim.dk